

מה זאת מאפיה

כנופיית פושעים? סינדיקאט של העולם התחתון האמריקאי? ברית של גנגסטרים איטלקיים ואנשי עסקים יהודיים? הרבה יותר מזה.

● "העניין שלנו" — כפי שמכינים את ה"מאפיה" — מונה כי חמשת אלפים איש, בארצות הברית בלבד, רובם סיציליאנים ואיטלקים, אבל יש גם אירים לא מעטים ויהודים רבים.

● לכנופייה ממלכת צללים מי שזה, בעלת כוח-שררה בלתי-מוגבל וזרוע מיטרתית-פנימית שי מתפקדת להעניש את הגנגסטרים הסוטים, ולהטיל מיטת של אימה על קורבנות וקורבנות-כוח.

● הסיפור מבוצע בצורה ישירה ביותר: כל מי שאינו רוצה לשייך לב, כל מתחרה מיסחרי של מיפי על חוקי-כבוד הממוכן עלידי ה"מאפיה" — יכול לחטוף כדור, להיחטף בעצמו, ולהימצא, ביום בהיר אחד, קשור לכלוק-בטון בתחתיתו של נהר.

אחד האמצעים החביבים של ה"מאפיה" הם העינויים. "הכי טוב לטפל בקורבנות בעזרת סד", אמר אחד התלוינים בשיחה חופשית עם ידידיו. "קושרים אותם לשרשרות והעצמות מתפוצצות!"

● לרונדו בווארדו, אחד המנהיגים המקומיים של ה"מאפיה", יש טירה בניו-גרסי, בה פועלת משריפה פרטית — לחיסול גוויות אויביו הפרטיים וקורבנותיו.

● ה"מאפיה" קשורה גם בקרקלאסקי-לאו, משחרת שופטים, סוכני אפ.בי.אי. ואף ראשי-ערים. היא הקדישה שבעה מיליון לירות לפעולות שיחוד וטירור, במטרה לשחרר את ראש כנופיית הסווא-ריס ג'ימי הופה מבית-הסוהר.

● ה"מאפיה" אף מחזיקה כי אימפריה כלכלית מסועפת, בחברות להשקעה, מכבסות, מכונות הימורים, חברות-נסיעה ולהשכרת מכונות ועוד. "אבל מה שבטוח הוא שהסתננות של ה"מאפיה" אל תוך מיפעלים מהוגנים לא הפחיתה את אופייה... העניין שי לנו" עדיין מורכב מרוצחים וגנבים. על אף הברק החיצוני שלה, הצלחתה תלויה באלימות ובישחיתות", כותב השבועון האמריקאי רביהתפוצה, "לייף".

קרא בגיליון הבא של "העולם הזה" את

כל האמת על המאפיה

עוד היו מיליונים רבים המחפשים השקעה נכונה ובטוחה. ואז הופיע אובייקט גדול נוסף: מיפעלי טקסטיל נצרת, שהוקמו על ידי ההרפתקן הפיננסי ג'ימי לוי, ששמו קשור בשערוריות רבות.

כאשר לא יכול היה ג'ימי הזוהר, ידידו האהוב של פינחס ספיר, לפרוע את חובותיו, מונה כונס נכסים, שתפקידו היה להבטיח — בראש וראשונה — שהממשלה תקבל את הלוואותיה בחזרה.

אחרי רכישת אתא, החליט רוזנבאום כי המיפעל הנצרי העצום יאפשר את השתלטותו על ענף הטקסטיל בארץ. אלא שי כאן נתקל בהתחרות רצינית. עוד שני קוני צרנים גדולים היו מעוניינים לרכוש את המיפעל הנצרי: קבוצת תיעוש, בה שותפות הממשלה וההסתדרות וקבוצת שפיגל-רובינון, בעלת תשלובת הטקסטיל בבית שאן.

בהתנגשות זו, מיהרה הקבוצה מבית שאן להסתלק, ויתרה על שאיפות ההתפשטות שלה. אולם תיעוש המשיכה לנטוש עינה בנתח השמן. רוזנבאום אינו טיפוס ותן, הוא החליט להתמודד עם תיעוש. מה

בן-עמי: השותף

עוד, שבאותו זמן בערך, כדי לחזק את מעמדו בסוג זה של התמודדות, הסכים ל-קבל את בנק הפועלים כשותף ב-15% בבנק הבינלאומי לאשראי בשווייץ.

אבל בסופו של דבר, העדיף רוזנבאום בכל זאת לסגת. העסק לא היה עד כדי כך חשוב, שיצדיק התנגשות חמורה עם התאחדות הכלכלית של ההסתדרות. הוא שלח מיכרל למזכיר ההסתדרות אהרן בקר, הודיע לו חגיגית כי יותר על רכישת טקסטיל נצרת, המיפעל ניקנה על-ידי החברה ההסתדרותית תיעוש.

נקודה מעניינת: גם מכירת המניות בבנק השווייצי לבנק הפועלים — בוטלה. אבל לא מפני שהיחסים בין השניים הורעו. אלא, כי נראה, לא היה עוד צורך כלל בסוג זה של הכשר.

עד כמה התהדקו קשריו של רוזנבאום עם גדולי ההסתדרות ומפא"י תעיד העובדה, כי לפני עשרה חודשים בלבד הקימו רוזנבאום ומפא"י עסק משותף: בית חרושת לשפופרות אלומיניום, בהשקעה של מיליון ורבע לירות.

מפא"י הקימה חברה בשם אילן-כוח, אשר בעלי מניותיה הם גיבור טוגל בונה צבי רכטר ועורך-הידין שמואל ארגה. חברה זו יחד עם רוזנבאום, הקימו חברה משותפת בשם אוניון ישראלי-שווייץ. מנהל החברה מטעם מפא"י הוא אברהם גבעון, לשעבר גבר המשביר המרכזי.

מכיוון שהגיוון בעסקים הוא הביטוח הטוב ביותר להצלחה, לא הצטמצמה חברת מפא"י-רוזנבאום רק בייצור השפופרות. היא רכשה גם 59% ממניות חברה להשכרת רכב בשם פארבאנד טורס, ובחנות דיוטי-פרי בלוד.

זהו רק חלק מסיפור חירותו של טיבור רוזנבאום לחיי הכלכלה והמפלגות בישראל. אני מפרסם את הגילויים, בתוקף תפקידי כחבר-כנסת, וכדי לתת גיבוי לדרישותי להקים ועדת-חקירה שתחקור את עסקי רוזנבאום בארץ. בשבוע הבא — המשך הגילויים על נסיונו לר-כוש את אחד מגדולי העיתונים בארץ, על חלקו בעסקי יהודה שפיגל ויצחק רמאל במשרד הבריאות, ועל יתר עסקיו של טיבור רוזנבאום.

גאתה בו: לודז'ה. לפני כשבע שנים, אחרי פטירתו של שנקר, עבר מיפעל לודז'ה לידי בעלים חדשים: טיבור רוזנבאום והבנק שלו. הם שילמו 4.25 מיליון ל"י — ואתה נהחלטות הראשונות שלהם היתה להעתיק את מקום המיפעל.

הם הקימו מיבנים חדשים — אף הם בחולון — על אדמה תעשייתית זולה מאד. את 33 הדונאמים שעליהם עמד המיפעל ה"ישן" מכרו למיגרשי-בנייה, במחירים הגבוהים ששררו בשוק.

מאז, החל רוזנבאום מחזיר את שלוותת המצודה הכלכלית שלו ליותר ויותר ענפים במשק הישראלי. ההערכה היא, שכבר הספיק להשקיע קרוב ל-30 מיליון ל"י מכספי הבנק הגדול לאשראי בישראל.

הרכישה הגדולה ביותר שלו היתה 51% ממניות מיפעלי אתא, בשנת 1963. אחרי מות האנס מולר, מייסדו האגדתי של המיפי-על, הפך אתא אובייקט מפתה מאד. טיבור רוזנבאום הבחין בהזדמנות העצומה, והחל משאומתן לרכישת המניות. הוא גם הבטיח להחליף מיליון דולאר למיפעל, לחיזוק מצבו הכספי.

רכישת המניות לא העמידה בעיות עק-רוניות מסובכות. אולם שאלת הלוואת מי-ליון דולאר היתה פחות פשוטה. שכן אין בנק ישראלי רואה בעין יפה סוג זה של התקשרויות, שאינן השקעות במשק. מגדילות את נטיות האינפלציה במשק.

ואז בא ידידו של טיבור, שר האוצר פינחס ספיר, לעזרתו. הוא הציע לו ל-השקיע את מיליון הדולאר במניות הבנק לפיתוח התעשייה וההשקעה תהיה צמודה למחיר הדולאר, ותכניס לו 7 1/2% לשנה. במקביל יעניק הבנק הלוואה בסך של שלו-שה מיליון ל"י לאתא. הלוואה לא תהיה צמודה לדולאר, ותעלה 12% לשנה.

העיסקה בוצעה, והודות להשקעתו אף הפך טיבור רוזנבאום חבר במועצת המנהלים של הבנק לפיתוח התעשייה — בנק המקבל את עיקר קרנותיו מממשלת ישראל, וממוסדות בנקאיים עולמיים ואמריקאיים. כמנהל מיפעלי אתא מינה את עמוס בן-גוריון, המנהל אותם בכישרון רב.

רוזנבאום בחר אישית בעמוס אחר, לי-ציהול יתר עסקיו בישראל. זהו עמוס מנור, מנהל עסקי הבנק הבינלאומי לאשראי בישראל.

הם סיבור רוזנבאום, ידידו של בן-עמי, תורם לפעולות התנועה למען ארץ-ישראל השלמה? השאלה היא בעלת משמעות ציבורית-לאומית ממדרגה ראשונה.

אגב, רוזנבאום מקיים קשרים גם עם סיפוחיסט אחר: חברה-כנסת שמואל תמיר. תמיר הוא ספרקטור של רוזנבאום, ולאחר שהופיע גליון לייף שהזכיר את שמו של רוזנבאום, בהקשר עם המאפיה, השתול תמיר למנוע העתקת החומר הזה על-ידי עיתון אחר בישראל. הוא נופף בנשק החביב עליו: הגשת תביעת דיבה ואיים בדרישת פיצויים והשלכה לכלא.

לכ זכה של חולון הקים, לפני שני דורות, ושיאה של התאחדות בעלי התעשייה, אריה שנקר, מיפעל שהארץ הת-

תמיר: הכרלים

ראל. עד לקבלת משרה פיננסית חשובה זו, היה מנור קדי בכיר בממשלה, שהצטיין בהרבה שטחים — אבל בשום אופן לא בניהול עסקים. הוא לא ידע איך עורכים מאזן של בנק, כאשר התקבל. אבל הוא הכיר כל מי שחשוב להכירו בישראל.

השקעה ב"אתא" לא ייבשה את מקורות ההון של הבנק ושל רוזנבאום.

אפילו בנק אגודת ישראל. הוא ממשיך עד היום להיות שקט, דיסקרטי, איטי.

ייתכן שההסבר נעוץ בעובדה, כי לא בן-עמי הוא בעל 50% ממניותיו. שכן את שמונה מיליון הל"י לא הוציא מכיסו שלו, אלא היו לו שותפים חשובים ברכישה הזאת — והבולט ביניהם הוא הבנק הבינלאומי לאשראי, שנשיאו הוא ד"ר טיבור רוזנבאום.

ייתכן שר"ר רוזנבאום הוא המעוניין בהשגת צעף הדיסקרטיות השמרנית בעסקותיו של בנק קופת-עם. שכן אחריה זו, שאולי אינה יאה לעסקות הזהירות והקטנות שעושים מפקידים קטנים ורבים, היא בהחלט טובה לעסקות גדולות, בינלאומיות, דיסקרטיות וסודיות. מן הסוג שאוהבים הבנקים השווייציים.

אנשי-עסקים רגילים לומר: "את הסודות העסקיים אתה חייב לספר לבנקאי שלך". טיבור רוזנבאום העדיף שהבנקאי שלו יהיה — הוא עצמו.

ממה וקשרים

את לא היתה העיסקה היחידה בה היו שותפים טיבור רוזנבאום ועובד בן-עמי. אילי-הקרקעות הישראלי מכר לידיו השחיצי גם חלק מן העונה העצומה ששמה אשדוד. תמורת 625 אלף דולאר רכש רוזנבאום 20% ממניות חברת אשדוד. באותה הזדמנות גם העניק לעסקי בן-עמי הלוואה ארוכת-מועד בסך 1.5 מיליון דולאר.

ליחסים הלכביים בין שני המיליונרים יש גם השלכות ציבוריות מעניינות. שכן הם אינם עוסקים רק בממון. הם גם אנשי-ציבור, פעילים על הבמה הפוליטית.

בן-עמי, למשל, הוא פעיל מאד לאחרונה בעידוד התנועה למען ארץ-ישראל השלמה. חדרו, בקומה השלישית של בניין מעריב, הפך, למעשה למעין מטה של התנועה הזאת. הוא מבקר בו לעתים קרובות מאד, ונפגש שם עם אבירי-הסיפוח הבולטים ביותר כגון נתן אלתרמן, איסר הראל, משה שמיר.

תנועה זו נהנית לא רק מאהדה מעל דפי מעריב. היא גם משועת באפשרויות לפרסם מודעות-ענק בעיתונים. מודעות העולות הרבה כסף.

האם טיבור רוזנבאום, ידידו של בן-עמי, תורם לפעולות התנועה למען ארץ-ישראל השלמה? השאלה היא בעלת משמעות ציבורית-לאומית ממדרגה ראשונה.

אגב, רוזנבאום מקיים קשרים גם עם סיפוחיסט אחר: חברה-כנסת שמואל תמיר. תמיר הוא ספרקטור של רוזנבאום, ולאחר שהופיע גליון לייף שהזכיר את שמו של רוזנבאום, בהקשר עם המאפיה, השתול תמיר למנוע העתקת החומר הזה על-ידי עיתון אחר בישראל. הוא נופף בנשק החביב עליו: הגשת תביעת דיבה ואיים בדרישת פיצויים והשלכה לכלא.

לכ זכה של חולון הקים, לפני שני דורות, ושיאה של התאחדות בעלי התעשייה, אריה שנקר, מיפעל שהארץ הת-

רמאל: הידיד